1010641

Opdrachtgever krijgt meer invloed

Concept-onderzoekprogramma voor 1998 en de financiering

ir. A.J. Riemens,
directeur PAV-Lelystad

De laatste maanden van 1997 is veel werk verzet om tot een evenwichtig onderzoekprogramma voor 1998 te komen. De voorbereiding van het programma moest op een andere wijze vorm gegeven worden, dan tot nu toe gebruikelijk was. De oorzaak hiervan is de overgang van de zogenaamde input-financiering naar de programmafinanciering. Deze vorm van financiering gaat gepaard met een grotere sturende invloed van de financier/opdrachtgever op het uit te voeren onderzoek.
In het onderstaande overzicht wordt ingegaan op de ervaring en werkwijze met deze nieuwe manier van aansturing van het onderzoek.

Werkwijze en ervaringen

Evenals voorgaande jaren worden op basis van de adviezen van de programmeringscommissies concept-begrotingen opgesteld voor de voorstellen, die prioriteit kregen. Bij de vaststelling van de prioritaire vragen werd meer dan in voorgaande jaren rekening gehouden met de indicaties, die het Ministerie van LNV als opdrachtgever/financier reeds had gegeven. In een aantal gevallen bleken de indicaties van LNV niet de steun van de programmeringscommissies te hebben. In deze gevallen zijn deze indicaties echter ook meegenomen bij de samenstelling van het onderzoekprogramma. De opdrachtgever/ financier bepaalt uiteindelijk immers waaraan men de beschikbare middelen wil besteden.
Hoewel op projectniveau de wensen van het bedrijfsleven en de overheid op een aantal punten behoorlijk uiteen liepen, was het op programmaniveau toch mogelijk tot pakketten onderzoek te komen, die recht doen aan de wensen van zowel het bedrijfsleven als de overheid.
Het proces om binnen het PAV tot een programma te komen, dat aansluit bij de wensen van de opdrachtgever, verliep door de gewijzigde financiering complexer dan onder het regime van input-financiering. Naast de interne programma-opstelling vereist LNV voor een aantal programma's ook afstemming op het onderzoek bij andere proefstations en instituten. Deze onderlinge afstemming is een goede zaak en kan bijdragen aan het voorkomen van duplicatie en aan versterking van onderzoek door een gezamenlijke aanpak.
Vooral op het gebied van de themagerichte velden bleek de onderlinge afstemming goed realiseerbaar. Voor de specifieke gewas- of sectorvraagstukken lijkt deze instellingsoverschrijdende aanpak moeilijker en bovendien niet tot meerwaarde te leiden.

Resultaat

In het bovenstaande overzicht is het kwantitatieve resultaat van de programmering weergegeven. De basis daarvoor is het concept-programma 1998 en de daarbij behorende financiering, zoals deze bij LNV en de collectieve bedrijfslevenfinanciers is ingediend (zie overzicht).
Per aandachtsveld is aangegeven welk deel van de financiering gevraagd wordt van de overheid, het collectieve bedrijfsleven en derden.
Het onderstaande overzicht geeft aan, dat de interesse van de onderscheiden opdrachtgevers nogal verschillend is. De financiering van overheidszijde is geconcentreerd op onderzoek, dat bijdraagt aan het realiseren van overheidsbeleidsdoelen. Voorbeelden daarvan zijn biologische landbouw, bedrijfssystemen-onderzoek en onderdelen van het gewasbeschermings- en het bemestingsprogramma.
De bedrijfsleveninzet kent zwaartepunten bij de programma's, die meer inspelen op het bijdragen aan de inkomensvorming op bedrijven. De inzet door derden is het hoogst bij het rassenonderzoek, waarbij de kweekbedrijven via de NVZP bijdragen. De inzet van derden bij de programma's die gewasgericht en kwaliteitsgericht zijn, is laag. Hoewel er op programmaniveau sprake is van duidelijke accentverschillen, leert een nadere analyse, dat voor programma's waaraan zowel overheid als bedrijfsleven een substantiële bijdrage leveren, een groot aantal projecten door beide wordt ondersteund. Op grond daarvan is er derhalve alle reden om ook in de toekomst met één geïntegreerd programma, gericht op beide doelgroepen te blijven werken.

programma	gevraagde percentage financiering van		
	overheid	collectief bedrijfsleven	derden
kwaliteit wortelgewassen	6%	93%	1%
kwaliteit bladgewassen	9%	90%	1%
kwaliteit maaigewassen	35%	64%	1%
cultuur- en gebruikswaarde-onderzoek	0%	62%	38%
nematoden	46%	38%	16%
schimmels	46%	41%	13%
plagen	51%	36%	13%
onkruiden	44%	28%	28%
benutting nutriënten en water	57%	32%	11%
economie en management	27%	45%	28%
bedrijfssystemen	65%	8%	27%